

LOVÉTEI KIÁLTÓ

VI. évfolyam, 9. szám, 2004. szeptember. Ára szabadeladásban: 8000 lej

Áprily Lajos:

Szeptemberi fák

Bükkök smaragd színét erezve fent
az első pár vörös folt megjelent.

Állunk. Kezedben késő kék virág.
Azt mondd: Ősz. Az első őszi fák.

Én azt mondom: Vér. Vértoltos vadon.
Elhullt a Nyár a nagy vadászaton.

Amerre vitte buggyanó sebét,
bíboros vére freccsent szerteszét.

Ahol a nyom-vesztő bozóthoz ért,
hogyan tékozolta, nézd, a drága vért.

S míg vérnyomán vad szél-kopó csahol,
hörögve összeroskad valahol.

Isten fizesse meg!

A 2004. szeptember 4-5-én megrendezett falunapok alkalmából Lovétei Tanácsának határozata értelmében több ember munkásságának elismeréseként díjakat adtak át és díszpolgárokat avattak. Fiataljaink számára -többek között- egyik követendő életutat Dr. Balázs Márton mutatja meg. Az alábbiakban András Imre mélató beszédét olvashatják Dr. Balázs Márton életútjáról, munkásságáról.

I. rész

Kolozsváron van egy ember, akinek igen sok pénze lehet, mert mások azt tudják róla, hogy a város legvagyonosabb emberei közé tartozik. Ez az ember minden Márton-napkor és minden július 17-én megkeresi a Kolozsváron élő lovétei Balázs Márton, hogy köszöntse névnapján és születésnapján, és hogy megköszönje azt, amit érte, amit gyermekei neveléséért tett.

(folytatás a 6. oldalon)

Szent István király intelmei Imre herceghez

A vendégek befogadásáról és gyámo-
ltásáról

Mert amiként különb-különb tá-
jakról és tartományokból jönnek
a vendégek, úgy különb-különb
nyelvet és szokást, különb-kü-
lönb példát hoznak magukkal, s
mindez az országot díszíti. Mert
az egy nyelvű és egy szokású
ország gyenge és esendő.

A képhez kapcsolódó írásaink a 2., 3. és 4. olda-
lapon olvashatók.

Szeptember

Az utónyár hava, a régi vadásznepek szerint Vadászó hónap. Sárgulnak a lombhullató fák levelei, telnek a magtárak, nálunk elérkezik a pityókaásás ideje. Szeptember még sokat megőriz a nyári melegből, főleg az első napokban, amikor a déli órákban még nem ritka a 28-30°C. A havi átlaghőmérsékletek csökkennek, főleg a napsütés hatékonyságának következtében. A síkságon a középhőmérsékleti értékek 15-18°C, a dombvidéken 11-15 között vannak. Nálunk 11,4 az átlagos havi középhőmérséklet. Szaporodnak a talajmenti fagyok s területi megoszlásuk is nagyobb. Az éjszakai lehűlések is gyakoribbak. 1977-ben nálunk szeptember 29-én mínusz 11°C-fokra is lehült a levegő. Az időjárási frontok igen ritkák, ennek következtében a csapadékmennyiség még az augusztusi értéknél is kevesebb. A nappali felmelegedés már nem elég ahhoz, hogy hőzivatárookra számíthassunk, csak gomolyfelhők, esetleg záporfelhők keletkezhetnek.

Útra kelnek a gólyák és a fecskék, megérkezik a vénasszonyok nyara. Ha elsején szép az idő, négy napig is kitart, ha megdördül az ég, jó termést várhatunk a következő évben. Kisasszony napjának időjárása négy hétig tart. Ha 29-án dörög, jó őszt, de kemény telet várhatunk. Az északi és keleti szél sok havat és hideg telet, a nyugati enyhét ígér-tartják öregjeink. Ha szeptemberben száraz idő van, következő évben jó gyümölcs- és szőlőtermés várható.

Der Goldene Freibrief - Arany szabadságlevél

7+1,.... csoda, amit a magyarság adott
Európának

1.) a magyar nyelv; melyről a következőket mondták:

Sir John Bowring angol nyelvész 1830-ban: "A magyar nyelv messzire megy vissza. Egész

sajátos módon fejlődött és szerkezetének kialakulása olyan időkre nyúlik vissza, amikor a legtöbb európai nyelv még nem is létezett. Ön-magában következetesen és szilárdan fejlődött nyelv, amelyben logika van, sőt matézis, az erő, a hangzatok minden hajlékonyságával és alakíthatóságával. Az angol ember legyen büszke arra, hogy nyelve az emberi történelem eposzát tünteti fel. Ki lehet mutatni eredetét, kivehetők, szétválaszthatók benne az idegen rétegek, amelyek a különböző népekkel való érintkezés során rávakolódtak.

Ezzel szemben a magyar nyelv egyetlen darrából álló terméskő, amelyen az idő viharai karcolást sem ejtettek. Nem az idők változásától függő naptár. Nem szorul senkire, nem kölcsönöz, nem alkudozik, nem ad és nem vesz senkitől. E nyelv a nemzeti önállóság, a szellemi függetlenség legrégebb és legfényesebb emléke. Amit a tudósok nem tudnak megfejteni, azt mellőzik. Ez a nyelvészetben is így van, éppen úgy, mint a régészetben. Az egyiptomi régi templomok egyetlen kőből készült padola-

itait sem tudjuk megmagyarázni, honnan, melyik hegységből vágta ki e csodálatos tömegeket. A magyar nyelv eredetisége, még ennél is csodálatosabb tünemény. Aki megfejti, az isteni titkot boncoland, annak is az első tételét.

- Kezdetben vala az Ige és az Ige vala az Isten, s az Isten vala az Ige. - "

Mezzofanti, olasz bíboros, aki 60 nyelven írt és beszélt 1836 nagyhatén ezt mondta a Valikánban az öt felkereső Frnakl Ágoston Lajos cseh költő lejegyzése szerint:

"Tudja, melyik nyelvet tartom az olasz és görög után, minden más nyelv előtt, leginkább dallamosnak és verselés szempontjából a leginkább fejlődésre képesnek? A magyart. Ismerem néhány új költőjüket, néhány versüket, melyek dallamosságukkal meglepnek. Ügyeljen, ebben a nemzetben egyszerre csak fel fog tűnődölni egy költői lángész, és nézetemet igazolni fogja. A magyarok, úgy látszik, még nem is tudják, micsoda kincs lakozik nyelvükben."

Clement Edgar német nyelvész: "A magyar nyelv szinte megdöbbenően mágikus,

mély lelkeséget tükröz és csak a legmagasabb rendű, különösen a régi klasszikus nyelvek foghatók hozzá"

Teller Ede világhírű atomfizikus, azt mondta: ha nem Ady Endre alkotó erejű nyelve által ismeri meg a világot, sohasem lett volna több egy középiskolai átlagos fizikatanárnál.

2.) a Szent Korona; melyhez nemcsak a Szent Korona tan kötődik, - a legfőbb hatalmat a világon egyetlen létező szakrális koronához köti, nem egy fizikai személyhez, hanem az Árpád-házi szentek

is, akiknek szerepük európai, sőt világméretű jelentőséggel bír:

Szent István a nagy egyházszakadás óta az első olyan szent, akit elismert az ortodoxia is. Fia, Szent Imre a középkorban az ifjúság védőszentje volt, akinek tiszteletére kapta a nevét Amerigo Vespucci, és mint nemrég New York érseke megírta, Amerika nevét valójában a magyar Szent Imréről kapta. Szent Erzsébetet a német költő fejedelem, Goethe "die grösste deutsche Frau"-nak nevezte, míg Szent Kingát a lengyelek "Mádka narodu", a nép anyjaként tisztelik.

3.) az Aranybulla, mely a Magna Charta után 7 évvel, 1222-ben a szárazföldi Európa első írott alkotmánya, és az Andreanum 1224-ből, mely Európa első területi autonómiáját biztosító oklevél, amelyet a szász történetírás arany szabadságlevelnek, "der Goldene Freibrief" nevez, és amelyet most egy az egyben be lehetne emelni a készülő Európai Alkotmányba.

E két törvényi dokumentum bizonyítja, hogy a magyarság élen járt az európai jelentőségű jogalkotásban is.

4.) a déli harangszó, mely Hunyadi János 1456-os nándorfehérvári győzelmének állít örök emléket. E győzelemtől számítva a magyarság több mint két évszázadon át volt a keresztény Európa védőbástyája, mely alatt az fejlődött, Magyarország meg szenvedett, vérezett és zsugorodott, míg végül Trianonban a "művelt" Nyugattól megkapta a kegyelemdőfést.

5.) a vallásszabadság törvénye, mely 1567 januárjában a három részre szakadt Magyarország (középső török fennhatóság, nyugati Habsburg uralom, keleti független erdélyi fejedelemség) független Erdélyének Torda városában tartott országgyűlésen először iktatta törvénybe a vallás és lelkiismereti szabadságot, mikor Nyugaton javában folytak a vallásháborúk.

6.) a golyóstoll, melyet csak Európában több száz millióan használnak anélkül, hogy ismert lenne feltalálójának neve - Bíró László József - és magyar származása. De szorosan ide kívánczik, a tudományos élethez a magyarság által adott hozzájárulás, melynek sorát Bolyai János nyitja, és a sorozatot folytatják a magyar származású Nobel-díjas tudósok felfedezései, melyre a pontot, vagyis ezúttal a kockát Rubik Ernő teszi fel. De a tollhoz tartozik a tudomány mellett az irodalom, melynek olyan képviselői voltak, mint Balassi Bálint vagy Petőfi Sándor, akik, ha szerencsésebb csillagzat alatt születnek, nevüket Shakespeare-rel és Byron-nal együtt emlegetnék. És ide tartóznak a zene világában Liszt Ferencről Bartókon át Kodály Zoltánig mindazok, akiknek neve ismerősen cseng a világ nagy hangverseny-

termeiben.

7.) 1956. forradalom és szabadságharc; E küzdelem méltó folytatása a Bocskai, Zrínyiek, Rákócziak és Kossuth vezette szabadságharcoknak, és hűen tükrözi a magyar nép töretlen szabadságvágyát. Ugyanakkor e harcban ejtették a pesti srácok halálmegevítő bátorságukkal az első kigyógyíthatatlan sebet Nyugat-Európa, sőt a világ meghódításával fenyegető sztálini zsarnokságon, ezzel is bizonyítva, hogy a magyarság a keresztény érték, a tudomány, a jog, a művészet mellett vérben is nettó befizetője Európának s a világnak, melyről egyik híres amerikai elnök és Nobel-díjas írók így nyilatkoztak:

John F. Kennedy: "1956. október 23-a az a nap, amely örökre beírta magát a szabad emberek és nemzetek évkönyveibe. Ez a nap a bátorság, az öntudatra ébredés és a diadal napja. Nincs még olyan nap a történelem kezdeté óta, amely világosabban mutatta volna, hogy az ember szabadságvágya örök és elpusztíthatatlan..."

Albert Camus: "A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendőben. Ahhoz, hogy ezt a történelmi leckét megértse a fülét betömő, szemét eltakaró nyugati társadalom, sok magyar vérnek kellett elhullnia - s ez a vérfolyam most már alvad az emlékezetben. A magára maradt Európában, csak úgy maradhatunk hívek Magyarországhoz, ha soha és sehol el nem áruljuk, amiért a magyar harcosok életüket adták, és soha sehol, - még közvetve sem - igazoljuk a gyilkosokat."

Szoltsenyicin: "Politikai pályafutásom legkeservesebb tapasztalata, hogy a szabad világ 1956-ban a magyar felkelést cserbenhagyta, és ezzel ostobán és gyáván elmulasztotta kijátszani legjobb kártyáját."

És valóban a történelem igazolta, hogy az európai megosztottságot jelképező berlini fal alapjai Magyarországon inogtak meg először, és a végső összeomlást elősegítendő tartópilléreket ugyancsak a magyarok döntötték le 33 évvel később.

7+1.) a tokaji bor, melyről a napkirály, XIV. Lajos mondta, hogy a borok királya és a királyok bora. És a sort folytatni lehet a Kárpát-medence különleges éghajlati adottságainak köszönhető ingyen mezőgazdasági termékek sokaságával, melyek évszázadok óta keresettek és közkedveltek Nyugat-Európa és a világ más piacain.

AUTONÓMIÁKAT A KERESZTÉNY GYÖKERŰ EU ALKOTMÁNYÁBA

Kerékpáros zárandólat Székelyföldön az autonómiát szavató Európaért

Az EU tagországok állam- és kormányfői 2004. október végén aláírják az Európai Unió alkotmányát. Sajnos az alkotmányból kimaradt a keresztény gyökerekre való hivatkozás, mint az európai kultúra közös és meghatározó értéke, és az alkotmány-tervezet nem tartalmazza a kollektív kisebbségi jogokat, nem garantálja az autonómiához való jogot.

A magyarságnak, a magyar nemzetnek, melynek mi is szerves alkotó részei vagyunk, erkölcsi rendszere, hagyományai a keresztény mivoltában gyökerezik. Évezredes harca során - a kereszténység védelmének legfőbb európai bástyája volt - vérét a keresztény hit, a kereszténység védelmében hullatta.

Ugyanakkor Szent István intelmei alapján jogokat és kiváltságokat biztosítottunk a hozzánk érkezett népeknek, népcsoportoknak. Ennek legtökéletesebb kiteljesedése az 1224-ben kiadott Andrenaumban valósult meg, mely az első és mindmáig a legtökéletesebb autonómiastatútum. II. Endrétől a szászok egy olyan kiváltságlevelet kaptak, mely megalapozta hét évszázados gazdasági és kulturális fejlődésüket. Részben hasonló társadalmi, gazdasági autonómiát biztosító önkormányzatiságot élveztek a székelyek is. S amint megszűnt a hét évszázados fejlődést biztosító önkormányzatiság, Trianont követően hetven év sem kellett, hogy ez a virágzó szász társadalom szinte teljességgel eltűnjön Erdélyből. Látva ezt a szomorú történetet, meg kell akadályozni, hogy az utóbbi tíz évben 200 ezerrel megfogyatkozott erdélyi magyarság és egykor virágzó önkormányzatú Székelyföld is e tragikus sorsra jusson.

Közös akarattal és cselekvéssel tegyünk, hogy ez a mi esetünkben ne következzen be. Mi azt az utat választottuk, hogy kerékpárral járjuk be a Székelyföldet. Felhívásunkat egy színes plakát tartalmazza az Andreanum oklevéllel a közép-pontban. Ezt a plakátot utunk folyamán eljuttatjuk a templomokba. Kérjük az illető gyülekezetet és lelkészét/plébánosát, hogy támogassa a keresztény/keresztény gyökerű kultúrára való utalásnak tételes beemelését az EU alkotmányába a nép-

csoportok közösségi önkormányzatával párhuzamosan.

Meggyőződésünk, hogy Romániának - ahol a kommunista diktatúrát követően az utóbbi évtizedben országszerte sorjában emelkednek a templomok, kolostorok - sem mindegy, hogy egy keresztény gyökerű Európai Unióhoz csatlakozik majd, vagy a keresztény értékeket mellőző csoportosuláshoz. Mint ahogy egy decentralizált, a régiók együttműködésén alapuló ország is könnyebben veszi fel a gazdasági versenyt az Unióban, mint egy központosított állam.

Hozzátok szólunk tehát, a Székelyföld minden lakójához:

LEGYETEK VELÜNK! Jöjjetek velünk templomainkba, mondjuk együtt imánkat az autonómiát szavató keresztény Európaért.

Hívunk mindenkit, legyen velünk, erősítsük egymást hitben és akaratban, hogy célunk megvalósuljon.

Szólítunk titeket, fiatalokat, gyertek velünk a következő faluig, városig, gyertek velünk Csíksomlyóig.

Együtt könnyebb, együtt erősebbek vagyunk. Együtt az Isten is megsegít. Hívunk, gyertek velünk Budapestig, közvetítsük akaratunkat uniós képviselőinknek! Majd tavasszal Brüsszelbe, Straszbourgba, hogy Európa minden döntéshozója megismerhesse problémáinkat és elvárásainkat.

Szólítjuk a közéleti és civil szerveződéseket, támogassák utunkat, támogassák céljainkat, csatlakozzanak követeléseinkhez. Amiben hiszünk, amit nagyon akarunk, azért cselekedni is tudunk, az megvalósítható, az meg fog valósulni. Csak az veszik el, amiről mi magunk is lemondunk.

Felkérünk minden célunkkal azonosuló személyt, minden honfitársunkat, akik személyesen nem tudnak csatlakozni hozzánk, hogy utunk indításától, augusztus 25-től a Bocskai szabadságharc kitörésének 400 éves évfordulójáig, október 15-ig minden délben a nándorfehérvári harangszókor gondoljanak közös célunk elérésére. A hívő keresztények a harangszó idején mondjanak egy imát.

Kalotaszentkirály-Zentelke, 2004. augusztus

A kezdeményezőik nevében
Okos Márton

Mihály János:

A lövetei római katolikus egyházközség története

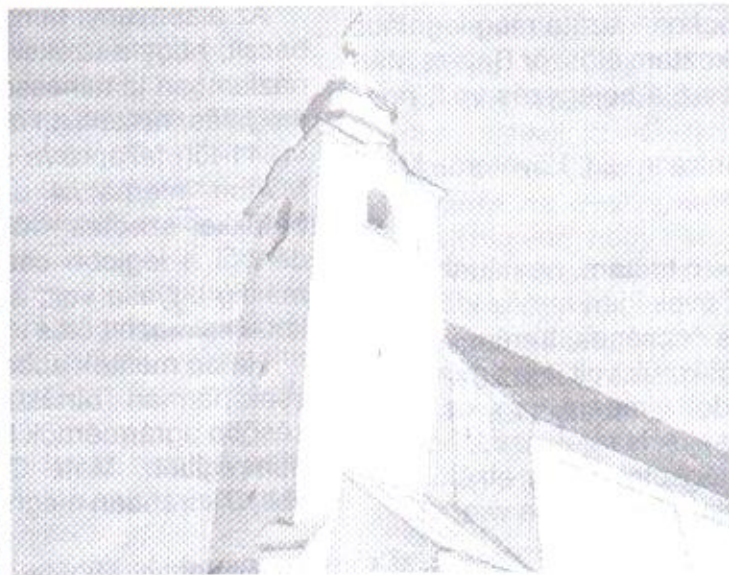
10. rész

Régi kápolnák emléke

Lövete határából a helyi népi kollektív emlékezet, a XIX. századi nagy helytörténetíróink (Jánosfalvi Sándor István, Orbán Balázs) három kápolna meglétéről "tudósítanak". Az írott források a XVIII. század derekán két kápolnát emlegetnek. Egy jó évtized múlva, 1766. évi egyházlátogatási jegyzőkönyvben már csak egyről olvashatunk. Ma már egy sem létezik.

1. A Lövétében vagy Lövete-pataka nevű szántóhatárbeli dülőben egykor létező kápolna romjait Orbán Balázs a pápai tizedjegyzékben az udvarhelyi plébániák között szereplő Szentlőrinc (1334: Sancto Laurentio) plébániával azonosította. Mint már említettük, Orbán feltételezését nem támasztják alá a XVIII. századi egyházi forrásaink.

Az 1711., 1717., 1721., 1731., 1735. és az 1743. évi egyházlátogatási jegyzőkönyvek még csak meg sem említik, így a kápolna építésének időpontjáról, annak körülményeiről, védőszentjéről semmi közelebbit nem tudunk. Meglétét azonban egy 1764. márc. 23-án "az Nehaji meghalt Bálint

Mihálynak az Lövetei Határban Holmi Kún való szántó földjei széna füje"-ről felvett tanúvallomási jegyzőkönyv (testimonialis) egyértelműen bizonyítja. Ebben "Lövétében az kápolnán küjel való Szántó föld"-ről olvashatunk. Pár évtized múlva, egy 1791. aug. 20. előtt kelt "Löveten lakott Balint Pal, es Balint Mihály jóságokrol valo" valláslevel (relatoria) kivonatában (extractus) újra olvashatunk róla. Jánosfalvi Sándor István egy fél évszázad múlva csak annyit jegyzett fel róla hogy a romjai Lövétén felül "egy nyugot felőli mellék völgye felső oldalában", hol egykoron Kislövete nevezetű falu feküdt (Lövete pataka völgyében, M. J.) mindaddig látszottak "míg az eső és a víz a külömben is suvadozó oldalról le nem mosta azt".

A népi emlékezet fekhelyeként a Lövete-pataka völgyének északi felén, Köriskerek hátrrész felé haladó út szomszédságában emelkedő suvadásos teraszt (Sódomb) jelöli meg. Györgylőrincz Imréné szül. Mag Anna lövetei lakos szerint alapfalai gyermekkorában még látszottak.

2. A Szentlélek-kápolna ("Capella S. Spiritus") a község alsó felében, a régi alszegi temetőben (mely az Ördöggaradics felett feküdt) állott. A kápolna építésének időpontja ismeretlen. 1740 után kezdik emlegetni az egyházlátogatási jegyzőkönyvek, amelyek nagyon régi (valde antiqa) képekkel felszerelt oltárát is megemlítik. Berendezéséről egyebet nem tudunk. Búcsúja pünkösöd másodnapján volt. A XIX. század elején romokban heverő temető-kápolna telkét Fodor István plébános bekerítette: "Futura pro Causela meg jegyzem ide, a falu alsó résziben lévő Kápolna helyről aztot. Mivel az pusztájában állott, haszontalanul, én magam költségémmel kertbe vetettem Anno 1813, a successor Parokusnak is jussa léssen

ehez, de ugy, hogy a Megyét ezen kert tartással nem terhelheti, azért mivel ezt a beneficiumot nem a Megye, hanem az én privat industriámnak tulajdoníthatja "[...]A romba dőlt kápolnát utoljára az 1817. évi vizitációs jegyzőkönyv említi.

3. Lövététől északnyugatra, a Pokolláz nevezetű fennsík, Fehérkút-patak és Márton-patak közötti dombháton (Kerek-mogyoró) állott, a helyi hagyomány szerint valamikor a középkor folyamán elpusztult Lázfalu kápolnája. A kápolnáról okleveles adattal nem rendelkezünk. Orbán Balázs szerint Lázfalu lakói pestisben pusztultak el, akárcsak a többi általa felsorolt apró favak népessége (Gábosháza, Sófalva, Lőrincfalva, Zádogszeg, Telekfalva). Jánosfalvi szerint "a megmaradtak, egy helyre, ú.n. Nagylövétére költöztek, s így vált egy alkalmas falu belőlük. Ennek alkalmaságával Lászfalváról a harangot is bevitték Nagylövétére, mely ott is sokáig szolgálván, végre elhasadott s ma (1838 körül, M. J.) a nagy harangban van beléöntve."

Isten fizesse meg!

(folytatás az első oldalról)

Ha ennek a sokpénzű, nagyvagyonú embernek minden évben legalább kétszer van mit megköszönjön Márton bácsinak, akkor lehet gondolkodni azon, hogy valójában ki is Kolozsvár leggazdagabb embere, ki birtokolja a tudás elapadhatatlan gazdagságát, amiből minél többet ad másnak, annál több lesz.

Keleti bölcs mondás tartja: ha van egy almám és azt megosztom veled, neked is lesz egy fél almád és nekem is egy fél almám. De ha van egy dalom és azt megosztom veled, neked is lesz egy éneked, és nekem is. Valahogy így lehet a pénz és a tudás viszonylatában is.

Amikor gyermekkoromban András József tanár úrnál, közismert nevén Suli, egyebek mellett a fényképezés tudományát próbálgattuk, láttam egy sárguló lapú irkát, füzetet, benne azoknak a lövéteieknek a neve, akik elmentek a faluból, egyetemet, főiskolát végeztek.

Ezeket a sárguló lapokon - azóta még legalább 25 évet sárgultak - találkoztam először Balázs Márton névvel, aki mellett az a bejegyzés volt, hogy egyetemi tanár.

Nagy szó volt számomra innen, Lövétérői. Ma is az.

Persze, akkor még nem tudtam, nem tudhattam, hogy valamikor a 30-as évek igen nehéz időszakában Márton bácsinak és öccsének, Imrének - Isten nyugtassa - egy pár bocskoruk volt. Ha egyikük felkötötte, a másik nem tudott kimenni, vagy csak mezítláb... S még az édesapjuk is rájuk szólt, hogy ha nem tudják rendesen megkötni, akkor átküldi Áron Ferenchez, akinek bocskorkötő könyve van.....

Reggel a gyermeket, s később a táncból hajnalba hazaérkező legényt így ébresztette: a lóra a hám fel van téve! Vagy: a kaszák meg vannak verve! Aki hétfő hajnalban ment haza a táncból, az tudja, mit jelent.

Márton Bácsi édesapja, szintén Balázs Márton, dolgozó ember volt. Azt mondogatta a családban, hogy kutyául dolgozunk, de urason megélünk.....

Egy másik sárga papír tanúsága szerint Miklós(i) sy pap, aki Nagyváradon magas egyházi tisztséget viselt (kanonok), és akit ha fiatalon meg nem mérgeznek, még püspök is lehetett volna, valamikor az 1700-as években jelentős birtokot vásárolt Lövétén Rédei vagy Rédeitől.

(Mivel papot sem meglőni, sem felakasztani nem lehetett, ezért mérgezés általi halál volt az osztrák ítélet, amivel kapcsolatban megvan Miklósi pap feljegyzése - Miklós Dénes.)

Kártyapartnerek voltak, kártyáztak, és egyszer Miklósi megkérdezte, mennyiért adod el nekem a lövétei birtokot? Fél véka ezüsthuzasért, válaszolta Rédei. Mire a kártyaparti véget ért, ott volt a pénz, s így készült a szerződés, amiben Rédei így ír: lövétei birtokaimat - erdőket vadastól, tavakat halastól, Miklósi-nak eladom. Fél véka ezüsthuzasért.

Miklósi pap ebből a birtokából és egyéb javai-ból alapítványt tett. Egy svájci (Miklós Dénes: osztrák) bankban elhelyezett pénz kamatát a Miklósi - Miklós - család leszármazottai közül mindig két tehetséges gyermek tanítására kellett fordítani. Egyik a székelyudvarhelyi katolikus gimnáziumban, másik a kolozsvári katolikus gimnáziumban tanulhatott.

Az alapítványi támogatás is segítette Márton bácsit, hogy a székelyudvarhelyi katolikus gimnáziumban tanulhasson. Persze, nemcsak a támogatás, hiszen a korabeli iskolai évkönyveket (1941-től) fellapozva azt láthatjuk, hogy Balázs Márton internátusi diák nevét mindig vastag betűkkel szedték - csak azokét, akiknek mindenből a legjobb osztályzatuk volt. Nos, neki mindig egyese volt, a legjobb minősítés az akkor alkalmazott ötös skálán.

Haton mentek abban az évben Lövétéről, de csak hárman "bírták" a tanulást. Tókos Dénes később agrármérnök lett, Székelyhidon hunyt el nemrégiben, Máté Géza pedig gépészmérnök volt, ő korábban meghalt.

(Szappan Mihály Lajos a kétfőt fényképezés "Kambell" az első év után a a öti.)

Abban az időben került Székelyudvarhelyre Lázár László Miska is, aki orvos lett. Az ő iskoláztatásában Nyíró Józsefnek is szerepe van, a következőképpen:

Nyíró Lövétén járt, s meglátta, hogy a Demeter pataokban agyagászó gyermekek közül egyik milyen szép lovakat készít. Megkérdezte: fiam, tudnál olyan lúdat is formálni, amik ott a patak szélén vannak? Megpróbálok. No, mire visszajövök, készítsd el, mondta, s azzal elment a paphoz. Laci vett egy darab deszkát, s arra formált egy lúdat, néhány pipét, majd még egy lúdat, amelyik az előzővel veszekszik. Mire jött Nyíró, kész volt a pipecsapat.

Apád mivel foglalkozik, kérdezte. Bányász. (Amerikában járt, ott egy bányában megrokkant, de itthon folytatta.) Szeretnél iskolába menni, művész lenni? Ejsze...

Lám, Lövete kapcsolata az erdélyi magyar irodalom jelentős alakjával.

Így került iskolába Lázár Laci Miska, aki később Szerepreziben elmondta Márton Bácsinak, hogy nem lesz művész, mert abból nem lehet megélni, ő inkább orvos lesz. Sokat mulattak később azon, hogy életrajzot írva, mindig így fogalmaztak: szegény szülők paraszt gyermeke...

Udvarhelyre a korosztályához képest két évvel később került Márton bácsi, de nem vették figyelembe az itthoni két gimnáziumi osztályt, ott ismét az elsőből kellett induljon. Az első év után, eredményeit látva, igazgatója megkérdezte, hogy akar-e magánvizsgát tenni. Azt sem tudta mi az. Rendben, mondta az igazgató. Itt vannak a második év tankönyvei, a nyáron tanulj, s ősszel hamarabb gyere vissza, levizsgázol. Márton bácsi a könyveket hazahozta, a belső házba az asztalra letette s ment a mezőre, az erdőre, kapálni, kaszálni, mint mindenki a faluban.

Szeretett kaszálni, könnyen kaszált.

Ősszel visszament a gimnáziumba. Az igazgató bevitte a tornaterembe - csak ott volt hely, mert máshol még javítottak, meszeltek -, leültette a sarkokba és feladott két számtanpéldát. Egy másodfokú egyenletet és egy mást.

Nemsokára bejött még egy diák, annak is feladta a két példát és magukra hagyta. Ez a diák kérdezte, hogy tudod-e. Kész vagyok, válaszolta Balázs Márton. Mutasd meg. Odaadta, lemásolta s a papírt letették az asztalra.

Ha nem segítettel volna, talán belőlem sem lesz értelmiségi, mondta később Kányádi Sándor Márton bácsinak.

És lehet, hogy igaza volt, lehet, hogy ha nem segít, akkor ma nem olvasnánk, hogy akit tisztesség dolgában innen tarisznyáltak, azt nem fogja az élet piszka, mert itt még a sár is tiszta...

Később a matematika segítséget a háromkötetes Erdély története megszerzésével is "meghálalta" barátjának, akitől mintegy ötszáz méterre lakik Kolozsváron.

Nyirő József és Miska Laci, Kányádi Sándor és Márton bácsi - nem is akármilyen kapcsolata van Lövetének az erdélyi magyar irodalommal. Hogy a másik Lázár Lászlót, a lövéteit, ne is említsem.

(folytatás a következő lapszámban)

Iskolakezdésre

Itt van az iskolakezdés. Ne feledkezzünk meg a pedagógusainkról. Kiváltképp a kedves óvónő-

inkről, akik annyi fáradság árán, de annál nagyobb szeretettel, nevelik, tanítgatják, öltöztetik beszélgetni alig, vagy még nem tudó három éves fiúkat, lányokat. Beszédfejlesztő és táncos játékokat tanítanak nekik. Sok feláldozással készítik elő az iskolakezdésre, hogy iskola-

érett fiúcskák, kislányok legyenek. Én, mint takarítónő, aki 14 évet dolgoztam közöttük, fájó szívvel emlékszem vissza ezekre a nagyon szép évekre. Volt úgy, hogy még 180 gyermeket is tanítottak. Hét teremben hét csoport volt a templom mellett, a népiskolában és a volt könyvtár épületében. Nagy szeretettel emlékszem vissza azokra az évekre, amikor közöttük dolgoztam. Fájt nagyon, hogy betegségem miatt tovább nem maradhattam a kedves, drága óvónők között, akikkel úgy voltunk, mint egy nagy család. Őszesen 14 évig.

Kivánok számukra sok sikeres évet! Még nagyon sok csoportot tudjanak felkészíteni a nagybetűs életre.

Jó egészséget és kitartást kívánok számukra!

Miklós Rozália.

A Lövetei Kiáltót a Rotaprint nyomda nyomja.

Á nyomda ezen kívül vállalja:

- katalógusok
- plakátok
- szórólapok
- meghívók
- névjegykártyák és más nyomdaipari termékek nyomtatását.

Kapcsolatteremtés a 0744-977-207-es telefonszámon lehetséges.

Horgász-vadász kalauz

Továbbra is sikeres minden halfaj fogása, 15-től tilos a pisztráng horgászata.

Vadkan, borz, fűrj, gerle, vadgalamb, daru, vadkacsa és vadliba, szalonka, császármadár, (15-től) és valamennyi kártékony vad és madár vadászható, kivéve a védetteket. Külön engedéllyel szarvasra, őzbakra, medvére, zergére vadászhatunk.

Nagyvásárok Hargita megyében

Szept. 1.: Váralja, Homoródszentmárton
Szept. 4-5., 13.: Csíkszereda
Szept. 7-8.: Gyergyószentmiklós
Szept. 8.: Székelykeresztúr
Szept. 25-27.: Etéd

Öreg gazda szerint

Amilyen az Egyednap,
olyan az egész hónap.

Az időt Kisasszony-napja
négyhétre előre szabja.

Mihálykor az észak s
keleti szél,
sok havat s kemény telet ígér.

Népi idő- és termésjóslatok

Szept. 8. Kisasszony napja megmutatja a következő negyven nap időjárását. Ha szép idő van, hat hétig nem lesz hóharmat. Ha nem esik az eső, hat hétig meleg marad az idő.

Szept. 23. Lina hetében vetett gabonából csak polyva terem. Ha a szárnyas hangya repülni kezd, eső jön.

Szept. 29. Szent Mihály hete a búzavető idő. Ha Szent Mihály éjjelén a Hargitáról fúj a szél, kemény tél lesz. Ha még itt vannak a fecskék, újévig nem lesz hideg.

ÉRTESÍTÉS

A Kögyakrai Víz Társulat Vezetősége értesíti a tagságát, hogy folyó év június 23-án sikerült rákötni a főhálózatra az újonnan összegyűjtött forrásokat. Így a vízhozam elegendő volt, és nem kellett a nyáron víz-korlátozást alkalmazni. Igaz, eső is több hullott, mint tavaly nyáron.

A tagság 80%-a a kirótt vízdíjat kifizette. Ezúttal ismételten felkérjük azokat, akik nem fizették ki, hogy lehetőségük szerint a rájuk eső részt fizessék ki a csoportfelelősöknek. Ebben az évben szeretnénk még három aknát rendbe tenni, hogy könnyebben lehessen hozzáférni az elzáró csapokhoz, ha történetesen a vizet el kell zárni.

Felhívjuk a tagság figyelmét, hogy a csöpögő csapokat javítsák meg, és ha valahol vízszivárgást, vagy valamilyen más hibát észlelnek, tudassák a vezetőséggel, vagy a csoportfelelősökkel, hogy minél hamarabb lehessen intézkedni.

Tisztelettel a Vezetőség.

Tréfás történet

Egy lövetei ember, aki a szolgáló lánya látogatására érkezett, bement Brassóban a vendéglőbe, hogy az út porát egy pár korsó sörrel lehűtse. Elidőgált egy-két órát, s mikor indult, odaszólt a vendéglősnek:

-Vendéglős uram, mondja csak, hány hordó sört mér ki egy nap?

-Kérem, ötöt!

-Ki akar-e mérni naponta tízet?

-Igen boldog lennék, ha ennek a titkát megmondaná!

-Megmondom én! Töltse a poharakat tele!

Kiadja a Lövetei Ifjak Egyesülete
a Lövetei Közbirtokosság
és Lövetei Önkormányzatának
támogatásával
Nyomja a ROTAPRINT nyomda

**A szerkesztőség nem
minden esetben ért egyet
a cikkek tartalmával!**

Szerkesztőség: Andras Monika, Andras Kinga, Lazar Laszlo, Mihaly Janos
Munkatársak: Lazar Bela, Andras Magdolna, Andras Zsolt